

РЕШЕНИЕ

№ 5181

гр. София, 01.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 11.07.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **4104** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл. 68, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на Националния осигурителен институт (НОИ), чрез управителя И. И., срещу решение № 131 от 07.04.2023 г., постановено по преписка № 378/2021 г. на Комисията за защита на дискриминацията в частта, с която по отношение на НОИ е установено извършване на нарушение на забраната за дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 във връзка с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., на основата на признак „обществено положение“ спрямо П. Б. Т. от [населено място], както и създаване на условия за нарушение на принципа на равенство в третирането спрямо П. Б. Т. в нарушение на чл. 2 и чл. 6 от ЗЗДискр., като на основание чл. 47, т. 4 от ЗЗДискр. се предписва на НОИ да предприеме всички необходими действия и мерки за отстраняване на допуснатото нарушение.

В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорваното решение, като постановено в нарушение на административнопроизводствените правила, противоречие с материално равните разпоредби и несъответстващо на целта на закона. Според жалбоподателя решението е недопустимо, тъй като видно от съдържанието на жалбата до КЗД на заинтересованата страна П. Б. Д. (ЗС) и уточненията към нея, въз основа на която е образувана преписката, оплакванията за дискриминация са насочени към „Транспортно строителство и възстановяване“ ЕАД, клон Горна О. за това, че предприятието е отказало да издаде на ЗС документ, с който

да удостовери положения от него стаж и категорията труд, през периода на полагане на труд от негова страна в поделение 58210, [населено място], а не към НОИ. Поддържа в жалбата, че заявеното от ЗС твърдение за дискриминация обуславя както неговата процесуална легитимация, така и процесуалната легитимация на ответната страна, поради което КЗД неправилно е конституирала като ответник НОИ. Твърди, че с оспореното решение комисията на практика е пререшила влязлото в сила решение по адм. д. № 11538/2020 г. на Върховния административен съд, с което е решен въпросът относно категоризацията на труда, положен от ЗС, в поделение 58210 в ж.п. строителството на длъжност „механик по техническата експлоатация на вагоните – ревизор вагони“, в периода от 01.09.1976 г. – 25.10.1998 г., а именно: трета категория. Жалбоподателят се позовава на мотивите на съдебното решение, съгласно които ЗС не е представила в НОИ документи, от които пенсионният орган да може да направи преценка за вредността и тежестта на полагания труд, поради което същият правилно е определил трета категория на труд на ЗС. По горните съображения, счита че НОИ не е извършил дискриминация по отношение на ЗС на основата на признак „обществено положение“, доколкото при зачитането на категорията на труд приложение намира общата разпоредба на чл. 40, ал. 1 от НПОС, съгласно която осигурителният стаж се установява с данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и документ по утвърден образец, които данни се преценяват за всеки конкретен случай. Посочва, че по отношение на сравняваното лице И. С. с решение № 4840/19.05.2022 г. на Върховния административен съдът е потвърдено решението на Административен съд-Плевен, съгласно което преписката е изпратена на НОИ за ново произнасяне, тоест спорът за неговата категоризация на труд е висящ към момента на проведното се производство пред КЗД. Иска се отмяна на решението в оспорваната част, както и присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът – Комисията за защита от дискриминация, редовно призована, в съдебно заседание не се представлява. В представени по делото писмени бележки излага съображения за неоснователност на жалбата и моли съдът да потвърди решението като правилно и законосъобразно. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованата страна – П. Б. Д. оспорва жалбата като неоснователна. В представено по делото писмено становище излага подробни съображения за законосъобразността на решението на КЗД.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано по жалба на П. Б. Д. до КЗД с оплакване, че е дискриминиран от „Транспортно строителство и възстановяване“ ЕАД („ТСВ“ ЕАД), което е издало на колегата му И. С. удостоверение № 69/13.01.2011 г. за втора категория труд в поделение 58210, ж.п. Строителство и е отказало издаването на такова удостоверение на него през 2019 г. В жалбата се сочи, че критериите при които „ТСВ“ ЕАД издава УПИ-3 на едни работници, а на други не, са неясни, поради което иска от КЗД да установи наличие на дискриминация по отношение на него.

Видно от представеното по делото Уведомление по чл. 30 от АПК председателят на КЗД е приел жалбата за нередовна, като П. Б. Д. е уведомен, че следва да конкретизира периода, в който твърди, че е неравно третиран. С молба до КЗД ЗС уточнява, че периода в който е неравно третиран е лятото и есента на 2019 г., когато

му е отказано издаването на документ, удостоверяващ трудовият му стаж и категорията труд, на която е приравнен трудът му като „реvisor вагони“ в поделение 58210.

Видно от Разпореждане № 1062 от 18.08.2021 г. преписката по жалбата на ЗС срещу Държавно предприятие „Транспортно възстановяване“, ЕАД, клон Горна О., е разпределена на Четвърти специализиран състав на КЗД, като е възложено на определения докладчик да започне процедура по проучване на преписката. Във връзка с образувана процедура по проучване на преписката до управителя на НОИ е изпратено уведомление изх. № 14-20-45 от 15.09.2021 г., с което на основание чл. 55 и чл. 56 от ЗЗДискр. се указва да разпорежи извършване на проверка по случая, с оглед изложените в жалбата на П. Б. Д. оплаквания за дискриминация във връзка с отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и пенсия. С писмо изх. № 1029-40-3280 от 23.09.2021 г. подуправителят на НОИ изпраща становище до КЗД за резултатите от извършената проверка по отношение на личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на ЗС. В становището НОИ се позовава на влязлото в сила решение по адм. д. № 11538/2020 г. на Върховния административен съд, съгласно което спорът за категорията труд на ЗС е решен, като посочва, че дори и ЗС да беше представил документ за категорията труд, то пенсионният орган не е задължен да се съобрази с предложената от работодателя категория труд за съответната длъжност, а трябва да проучи всички факти и обстоятелства, обуславящи характера на работата и въз основа на събраните сведения и доказателства, в съответствие със закона да прецени коя категория труд се причислява към съответната длъжностна характеристика, което е сторено в случая. С оглед изложеното и като се има предвид същността на оплакването в жалбата НОИ счита, че не е налице неравно третиране по посочения признак „обществено положение“.

Уведомление е изпратено и до Държавно предприятие „Транспортно възстановяване“, ЕАД, клон Горна О., което в отговор на същото е посочило, че не е надлежен ответник, тъй като не е работодател на ЗС.

По преписката е депозирано и становище от министъра на транспорта и информационните технологии, в което изразява становище за недопустимост на жалбата на ЗС, предвид влязлото в сила решение на Административен съд - Велико Търново, а от друга страна посочва, че е принципал на ЕАД „ТСВ“ от 03.05.2019 г., когато с решение на Министерски съвет е създадено дружеството като правопреемник на държавното предприятие „Транспортно строителство и възстановяване“ (ДП“Т.“), поради което преди този период не може носи отговорност, доколкото през 2005 г. ДП “Т.“ е предало личното трудово досие на ЗС на Военния архив.

От представеното по делото Уведомление изх. № 44-00-3616 от 27.10.2012 г. до П. Б. Д., се установява, че след приключване на процедурата по проучване на преписката, и като са взети предвид становищата на НОИ, „Транспортно възстановяване“ ЕАД, клон Горна О. и министъра на транспорта и информационните технологии, на ЗС са дадени указания да конкретизира срещу кого точно са насочени оплакванията му за дискриминация, както и да уточни в какво по същество се изразява неравното третиране спрямо него. Видно от молба с изх. 44-00-3747 от 11.11.2021 г. П. Б. Д. за трети път уточнява, че оплакванията за дискриминация са насочени към „Транспортно строителство и възстановяване“ ЕАД, клон Горна О., което са правопреемник на ДП“Т.“- Горна О.. Заинтересованата страна посочва, че на всички които са работили заедно с него на длъжност „реvisor на вагони“ и са се пенсионирали преди него

работодателят им е издал УПИ, в което е отчетел, че трудът, положен от тях е при условията на втора категория труд, а настоящият правопреемник е отказал да стори това по отношение на него с аргумент, че в архива неговото трудово досие не се съхранява.

Видно от представения по делото доклад-заключение по преписката жалбата е приета за редовна като отговаряща на изискванията на чл. 51 от ЗЗДискр, а като ответни страни по преписката са конституирани - НОИ, Държавно предприятие „Транспортно възстановяване“, клон Горна О. и министъра на транспорта и информационните технологии,

Въз основа на установените факти и като взе предвид изложените от жалбоподателя оплаквания и извърши проверка на оспорвания акт, на всички основания за законосъобразност, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в преклузивния срок за оспорване, от активно легитимирано лице и е насочена срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 АПК, който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност, съгласно изричната разпоредба на чл. 68 ЗЗДискр.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Оспорваното решение № 131/07.04.2023 г. е постановено от компетентен орган, в кръга на правомощията му, съгласно чл. 47 ЗЗДискр. В съответствие с чл. 48, ал. 1 и ал. 2 във вр. с чл. 54 ЗЗДискр. решаващият състав на КЗД е определен с разпореждане на председателя № 1062/18.08.2021 г. Спазена е разпоредбата на чл. 64, ал.1 от ЗЗДискр., като в случая решението е взето с единодушие.

Решението е в предписаната от закона форма, и при постановяването му не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, установени в чл. 50 – чл. 70 ЗЗДискр.

След определяне на докладчика на решаващия състав е изпълнена процедурата по проучване на преписката и събиране на доказателства, необходими за изясняване на спорните факти и обстоятелства. Страните са били поканени да се запознаят със събраните материали, да изразят становища по тях, както и да ангажират допълнителни доказателства и изложат твърденията си. Процедурата по събиране и проучване на доказателства е приключила със заключение на докладващия преписката, проведени са открити заседания с участие на заинтересованата страна и на ответните страни. Страните са били изслушани и са приети писмени доказателства. В съответствие с разпоредбата на чл. 62, ал. 1 ЗЗДискр. страните са били насочени към помирително производство. Въз основа на събраните в производството писмени доказателства и становищата на страните решаващият състав е постановил решение № 131/07.04.2023 г., с което е приключило производството пред КЗД.

Действително видно от молбата на П. Б. Д. с вх. № 44-00-3747 от 11.11.2021 г. до КЗД оплакванията му са насочени срещу „Транспортно строителство и възстановяване“ ЕАД, клон Горна О., като изрично посочва, че не насочва жалбата срещу НОИ, тъй като докато не се снабди от „ТСВ“ ЕАД с документ, удостоверяващ категорията труд, НОИ не може да има друго становище по отношение на правото му на пенсия за осигурителен стаж от втора категория труд. Доколкото обаче оплакването е във връзка с определената категория на труд в издаденото разпореждане № 2113-04-1083 от 06.11.2019 г. на ръководителя на „Пенсионно осигуряване“ при ТП на НОИ по повод отпускане на личната пенсия на П. Б. Д., съдът намира, че КЗД не е нарушила административнопроизводствените правила като е конституирала наред с ДП

„Транспортно възстановяване“ ЕАД, клон Горна О. и НОИ като ответник.

Настоящият съдебен състав счита, че при постановяване на обжалваното решение са нарушени приложимите материалноправни норми, както и че същото не отговоря на целта на закона, формулирана в чл. 2 ЗЗДискр., а именно осигуряване на всяко лице на равенство пред закона, равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот и ефективна защита срещу всички форми на дискриминация.

С оспореното решение КЗД от фактическа страна е приела, че длъжността изпълнявана от П. Б. Д. „механик –техническа експлоатация на вагоните-ревизор вагони“ в поделение 58210 в периода 01.09.1976 г. до 25.10.1998 г. е идентична с тази изпълнява от И. С., спрямо когото с влязъл в сила съдебен акт, по който НОИ е бил страна, е признато, че същият е полагал втора категория труд. В хода на проучването КЗД е установила, че архивът на закритото поделение 58210 не е ненадлежно предаден, като и че не бил осъществен и упражнен контрол от страна на съответните държавни органи, което според комисията представлява бездействие, което пряко и негативно е рефлектирало върху правата на П. Б. Д.. КЗД се е позовала на разпоредбата на чл. 10 от ЗЗДискр., съгласно която при осъществяване на правомощията си държавните органи са длъжни да предприемат всички възможни мерки и необходими мерки за постигане на целите на Закона за защита на дискриминацията, като е приела, че в случая такива мерки не са били предприети, въпреки направеното от ЗС сезиране. Според КЗД от страна на НОИ е следвало да се иницирира нова проверка за изясняване на казуса относно категорията труд на ЗС, доколкото НОИ е бил страна по адм. д. № 11538/2020 г., по описа на Върховен административен съд и е имал информация за други лица, изпълнявали същата длъжност като ЗС, на които им е призната втора категория труд. По горните съображения КЗД е стигнала до извода, че НОИ не е доказала, че принципът на равно третиране не е нарушен в случая, тъй като по преписката не са представени доказателства за извършена проверка по смисъла на чл. 5, ал. 7, т. 3 от КСО за внесен осигурителен доход от ЗС, което обстоятелство НОИ е следвало да отчете предвид различния размер на осигурителните вноски за втора и трета категория труд е различен. Според КЗД положеният от ЗС труд като „ревизор на вагони“ следва да бъде зачетен от НОИ като такъв с по-висока категория. Неизясняването на всички факти и обстоятелства свързани с категорията труд на П. Б. Д. и при наличие на данни за друго лице, изпълнявало същата длъжност, и на което НОИ е признало втора категория на труд, КЗД е квалифицирала като бездействие.

От правна страна КЗД е приела, че бездействие от страна на НОИ за изясняване на трудово осигурителните права на ЗС, като последица води до нарушаване на забраната за дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 във връзка с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр.

С разпоредба на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Пряката дискриминация е налице, когато неравното третиране е основано пряко на защитен признак. За да се приеме, че е налице пряка дискриминация, следва да се установи, че лицата са поставени в сравнима (сходна)

ситуация, която представлява съвкупност от факти и обстоятелства, която по съществените си елементи е идентична със ситуацията на неравномерно третиране, като нито един от тези елементи не се отнася до защитения признак. Сравнителят е субект, който е поставен при същите обстоятелства като дискриминираното лице, който се отличава единствено по липсата на защитения признак и затова е третиран различно.

В случая за да се приеме, че е налице пряка дискриминация на основата на признака „обществено положение“ следва да се установи, че субектът, който не е носител на защитения признак, е третиран по-благоприятно, без да има законова причина, поради което може да се предположи, че различното третиране е в резултат на наличието на защитен признак по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. При всички случаи обаче следва да е налице и пряка причинно-следствена връзка между защитения признак и третирането на основата на защитения признак, в случая „общественото положение“.

Законодателят не е дал легално определение на защитения признак „обществено положение“. За разлика от други защитени признаци - пол, раса, религия, увреждане, възраст, семейно положение, които са присъщи на човека, защитения признак „обществено положение“ няма еднозначно, изначално прието обективно съдържание. Това предполага и налага установяване и доказване във всеки конкретен случай на значим, обективен и същностен белег, който позволява да бъде прилаган еднакво и който отчита универсалния обхват на закона и абсолютната забрана за пряка дискриминация. В случая такъв белег изобщо не се сочи в жалбата на заинтересованата страна П. Б. Д., а и не може да се извлече и от мотивите на оспореното решение, тъй като в него са изложени съображения единствено за социалната реализация на П. Б. Д. като работещ в Транспортни войски на щатна длъжност “материално-техническа експлоатация на вагоните-ревизор на вагони“. Установяването на защитения признак е необходимо, тъй като в случая за да се определи неравното третиране като пряка дискриминация, следва това по-неблагоприятно третиране да е последица от общественото положение на лицето, което в настоящия случай не се установи да е налице. От характера на длъжността, която е изпълнявал в поделение 58210 П. Б. Д. не може да се изведе обективен и същностен белег за общественото му положение спрямо другите служителите. Наред с това от ангажираните по делото доказателства не може да се направи обоснован извод, че е налице осъществена дискриминация от НОИ по признак „обществено положение“, предвид на факта, че спорът относно категорията труд на ЗС е решен с влязло в сила решение на ВАС, по което страна е НОИ. Видно от представеното по делото решение по адм. д. 12102/2021 г. на ВАС, с което се потвърждава решението на Административен съд- Плевен спорът относно категорията на труд по отношение на сравняваното лице И. С. не е решен по същество, тъй като преписката е изпратена на ТП на НОИ-П. за ново произнасяне, като изрично в мотивите на решението на ВАС е посочено, че въпросът за верността на удостоверение изх. 69/13.01.2011 г. на ДП „Т.“ в

качеството му на свидетелстващ документ е останал неизследван. Следователно не може да се приеме, че НОИ е осъществила неравно третиране по отношение на ЗС П. Б. Д. спрямо И. С., доколкото НОИ няма задължение да издава такива документи.

По делото се установява, че с разпореждане № Ц1056-14-509 от 23.11.2020 г. на ръководителя на ПО, потвърдено с решение № 2153-14-5/21.01.2021 г. на директора на Р.-П. на И. С. е отказано отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж от втора категория, което опровергава извода на КЗД за наличие на различно отношение по отношение на ЗС по признак „обществено положение“ от страна на НОИ.

Дори и да се приеме, че е налице такова неравно третиране, необходимо е да съществува и причинна връзка между защитения признак „обществено положение“ и относителното ощетяване, каквато връзка не се установи по делото. От мотивите на решението не се установява, каква е причинно-следствената връзка от издаването на удостоверение от ЕАД „ТСВ“ на П. Б. Д., неравното третиране му по признака с оглед общественото му положение и развилото се производство пред НОИ във връзка с отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. Издаването на документ с определено съдържание от „Транспортно строителство и възстановяване“ ЕАД, клон Горна О., не може да се третира като проява на дискриминация от страна на НОИ, най-малкото защото НОИ няма такова задължение, а от друга страна следва да се отбележи, че НОИ е постановил административния акт въз основа на събраните по административната преписка доказателства, който акт е преминал през съдебен контрол за законосъобразност, видно от Решение № 37 от 05.01.2021 г., постановено по адм. дело № 11538/2020 г. на Върховния административен съд. В мотивите на решението е посочено, че трудът, положен на длъжност „механик по техническата експлоатация на вагоните“ в поделение 58210 следва да се зачита за трета категория, в който смисъл са и Решение № 8701 от 25.08.2006 г. на ВАС по адм. д. № 2694/2006 г., Решение № 7453 от 19.06.2008 г. на ВАС по адм. д. № 3313/2008 г., Решение № 10114 от 22.07.2010 г. на ВАС по адм. д. № 4634/2010 г., Решение № 10776 от 19.07.2011 г. на ВАС по адм. д. № 2731/2011 г. Следователно противно на приетото в оспореното решение на КЗД по делото се установява, че при множеството сходни случаи при изпълнение на длъжност „механик по техническата експлоатация на вагоните“, отделните лица не са третирани различно, а напротив както НОИ, така и ВАС приемат, че категорията труд отговаряща на длъжността, изпълнявана от ЗС и другите лица е трета категория. Ето защо необоснован със събраните писмени доказателства е изводът на решаващия състав на КЗД, че е налице бездействие от страна на НОИ за изясняване на трудово-осигурителните права на П. Б. Д., което е довело до нарушаване на забраната за дискриминация с оглед общественото му положение.

По изложените доводи съдът приема, че по отношение на заинтересованата страна П. Б. Д. от страна на НОИ не е извършено бездействие, което да

нарушава забраната за дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 във връзка с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., на основата на признак „обществено положение“, нито пък че са налице условия за нарушение на принципа на равенство в третирането.

При този изход на спора и на основание чл. 143, ал. 1 АПК на жалбоподателя следва да се присъдят направените разноски в размер на 100 лева за юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК Административен съд – София град, Второ отделение, 50-ти състав,

Р Е Ш И

ОТМЕНЯ решение № 131 от 07.04.2023 г., постановено по преписка № 378/2021 г. на Комисията за защита на дискриминацията, Четвърти специализиран постоянен състав, в частта с която по отношение на НОИ е установено извършване на нарушение на забраната за дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 във връзка с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., на основата на признак „обществено положение“ спрямо П. Б. Т. от [населено място], както и създаване на условия за нарушение на принципа на равенство в третирането спрямо П. Б. Т. в нарушение на чл. 2 и чл. 6 от ЗЗДискр., като на основание чл. 47, т. 4 от ЗЗДискр. се предписва на НОИ да предприеме всички необходими действия и мерки за отстраняване на допуснатото нарушение.

ОСЪЖДА Комисията за защита от дискриминация, с адрес: [населено място], [улица], да заплати на Националния осигурителен институт, сумата от 100 (сто) лева, представляващи разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 – дневен срок от съобщението пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ